

ชื่อวิทยานิพนธ์	: ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทาง “ฮิต ๑๒” ของชาวพุทธลาว ในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว
ผู้วิจัย	: พระอานัน จันทมโม (จันทวงศ์)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูศรีปริยัตยาภิวัฒน์, ผศ.ดร. ป.ธ.๗ ป.อบ.(อภิธรรมบัณฑิต), พธ.ม.(Pali & Sanskrit), พธ.ด.(Pali & Sanskrit) : พระมหาณัฐกิตติ อนารโท.ดร. ป.ธ.๓ พธ.บ.(พระพุทธศาสนา), พธ.ม.(พระพุทธศาสนา), พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

จากการศึกษาเรื่อง “ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทาง “ฮิต ๑๒” ของชาวพุทธลาว ในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว” โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา ๒) ศึกษาประเพณี “ฮิต ๑๒” ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ ๓) ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทาง “ฮิต ๑๒” ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว วิทยานิพนธ์นี้ ได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มเป้าหมายและนำมาสรุปผลการวิจัย

ผลของการวิจัย พบว่า

๑) การดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนาของชาวพุทธเมืองปากเซ ยังดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา คู่ขนานกับประเพณีวัฒนธรรม อันติงามของชาวลาวเมืองปากเซ โดยมีศีล ๕ เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า วิถีชีวิตของชาวพุทธลาวเมืองปากเซ อยู่อย่างเรียบง่ายโดยมีหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ โดยการให้ ให้ทาน รักษาศีล ภาวนา ตามกาลโอกาสทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย

๒) ประเพณี ฮิต ๑๒ ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ นั้นชาวเมืองปากเซ ยังได้ให้ความสนใจเป็นอย่างดี ยังได้รักษานบธรรมเนียมนับประเพณี ฮิต ๑๒ เดือนนี้ ที่ตกทอดมาแต่สมัยโบราณถึงปัจจุบัน ถือได้ว่าชาวลาวเมืองปากเซยังได้รักษา ฮิต ครองประเพณีไว้ เพื่อสืบทอดบอกต่อไปให้ลูกหลานในวันข้างหน้า ชาวเมืองปากเซ ได้ตระหนักรู้จึงได้ให้ความสำคัญและได้รักษาประเพณีนี้เหล่า

ไว้ให้เคียงคู่ชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ และเพื่อเป็นแบบในการดำเนินชีวิต จะได้เคียงคู่กับพระพุทธรูปศาสนา สืบต่อไป

๓) การดำเนินชีวิตตามแนวทาง “ฮิต ๑๒” ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก ได้ดำเนินชีวิตตามประเพณี ฮิต ๑๒ และก็ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธรูปศาสนาเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องพิสูจน์ความเพื่องฟูความเจริญทางประเพณีวัฒนธรรม ของชนชาวลาวแต่สมัยโบราณตลอดถึงปัจจุบัน ในการดำเนินชีวิตนั้นมีความเชื่อเรื่องกรรม บาป บุญ ผสมผสานกับหลักคำสอนของพุทธศาสนา โดยมีรักษาศีล เป็นพื้นฐาน และดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท ในการทำบุญนั้นโดยยึดหลักธรรม โดยมีบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการมาปรับใช้ในการให้ทาน เป็นต้น

Thesis Title : A Study on the Way of Life according to Heet 12,
of Lao Buddhist in Pakse District, Champasak Province,
Lao People's Democracy Republic

Researcher : Phra Anan Candadhammo (Chanthavong)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Assist. Prof. Dr. Phra kruSripariyattayapiwat, Pali VII
B.A. (Abidhamma studies)
M.A. (Pali & Sanskrit), Ph.D. (Pali & Sanskrit)

: Dr. Phramaha Natthakitti Anarado, Pali III
B.A. (Buddhist Studies)
M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : December 4, 2017

Abstract

The thesis on titled "A Study on the Way of Life according to Heet 12, of Lao Buddhist in Pakse District, Champasak Province, Lao People's Democracy Republic" consists of three objectives: 1) to study the way of life according Buddhism 2) to study the traditions of Heet 12 (twelvefold local customs) of Lao Buddhists, in Pakse district and 3) to study Lao Buddhists' way of life according to Heet 12, in Pakse district, Champasak Province, Lao People's Democracy Republic. The data for this thesis was searched and collected from related documents and researches, and from interviewing target group then it was brought to the analysis and conclusion for the result of research .

The result of research was found that:

1) For the way of life according to Buddhism of Lao Buddhists in Pakse district, they still lead their lives in the way of Buddhist doctrines with simultaneously adorable custom and culture based on the five precepts for their way of life. Therefore, it could be seen that Lao Buddhists' way of life in Pakse district is ordinary

and simple by having The Buddhist Dhamma as spiritual refuge. They occasionally perform sharing, donation, precept observation, insight development in Buddhism.

2) For Heet 12 (the twelvefold local customs) of Lao Buddhists in Pakse district, they are mostly interested in them, have preserved, maintained and inherited them from ancient period to present time. This is regarded that Lao Buddhists in Pakse district have preserved their own local customs to hand over and to tell to new generation in the future. Pakse's population intellectually realized the values of their traditions and culture, then they gave the priority to them and have preserved them for a long time for Lao Buddhists in Pakse district in order to be a pattern for the way of life with Buddhism forward in the future.

3) For leading lives according Heet 12 (the twelvefold local customs) of Lao Buddhists in Pakse district, Champasak Province, they have led their lives on the way of Heet 12 (twelvefold local customs) and have completely been influenced by Buddhism. This is evaluation of custom and cultural civilization of ancient Lao people from earlier to now. Their way of life is based on belief in the law of Kamma, sin, and merit which is available in Buddhism's Teaching. They fundamentally observe precepts, live with carefulness, make various kinds of merits; such as, donation etc. By means of Dhamma code, e.g., ten bases of meritorious action applied for meritorious performance.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ เพราะได้รับความกรุณาจากท่านผู้มีเมตตาจิตหลายท่าน ที่ได้เอื้อเฟื้อในด้านข้อมูล ด้านพลังจิต อุทิศร่างกาย พยายามช่วยเหลือค้นคว้าเอกสารโดยตลอด ผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณอย่างยิ่ง จึงขออนุโมทนาขอบพระคุณ มา ณ ที่นี้ด้วย

พระครูศรีปริยัตยาภิวัฒน์, ผศ.ดร. ประธานคณะกรรมการ, พระมหาณัฐกิตติ อนารโท ดร. ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ พระวิมาน คมกิริยปัญญา ดร. ที่เสียสละเวลาให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ ตรวจสอบและปรับแก้เนื้อหา ชี้แนะแนวทางปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบข้อความถูกต้อง รูปแบบรายละเอียด เนื้อหาสาระ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ขออนุโมทนาขอบคุณพระสงฆ์ (ครูบา-อาจารย์ ทางเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก) และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานต่างๆ ตลอดจนญาติโยม ชาวเมืองปากเซ ที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าสืบค้นข้อมูล ขออนุโมทนาและขอบคุณคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณและขออนุโมทนาขอบคุณพระอาจารย์ทุกรูปที่ให้สัมภาษณ์ทั้งพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส พระเถรานุเถระ และนักปราชญ์ผู้ที่มีความรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่เมตตาอนุเคราะห์ด้านข้อมูลและเอกสารประกอบการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและสาธุชนทุกรูป/ท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ตลอดทั้งการให้ข้อมูลเอกสารตำราทางวิชาการต่างๆ และช่วยตรวจทานความบกพร่อง จนสามารถปรับแก้วิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณและอนุโมทนาขอบคุณพระอุปัชฌาย์ ครูบาอาจารย์ บิดามารดา และพี่น้องทุกคน ที่ให้ความอุปการะช่วยเหลือด้านต่างๆ เป็นอย่างดี

คุณความดีอันจะเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา

พระอานัน จันทธมโม (จันทวงศ์)

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพคำอธิบาย	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๖
๑.๘ กรอบแนวคิดของการวิจัย	๑๗
๑.๙ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๘
บทที่ ๒ การดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา	๑๙
๒.๑ ความหมายของการดำเนินชีวิต	๑๙
๒.๒ ความสำคัญของการดำเนินชีวิต	๒๑
๒.๓ การดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา	๒๔
๒.๓.๑ สังคหะวัตถุ ๔	๒๔
๒.๓.๒ หลักแห่งการปฏิบัติธรรม	๒๕
๒.๓.๓ หัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา	๒๖
๒.๓.๔ เว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความดี	๒๗
๒.๓.๕ ความรักความเมตตา	๓๐

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๒.๓.๖ การสงเคราะห์	๓๔
๒.๔ วัตถุประสงค์ของการดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา	๓๗
๒.๔.๑ เพื่อความดับทุกข์	๓๗
๒.๔.๒ เพื่อความสุข	๓๘
๒.๔.๓ เพื่อให้เข้าใจความจริงของชีวิต	๔๒
๒.๔.๔ เพื่อให้เกิดปัญญา	๔๔
๒.๕ ประโยชน์ของการดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา	๔๕
๒.๕.๑ ประโยชน์ขั้นต่ำ	๔๕
๒.๕.๒ ประโยชน์ชั้นกลาง	๔๖
๒.๕.๓ ประโยชน์สูงสุด	๔๖
๒.๖ สรุป	๔๗
บทที่ ๓ ประเพณี ฮีต ๑๒ ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ	๔๙
๓.๑ บริบทพื้นที่เมืองปากเซ	๔๙
๓.๑.๑ ความเป็นมาของเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก	๔๙
๓.๒ ประเพณี ฮีต ๑๒ ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ	๕๔
๓.๒.๑ เดือนอ้ายประเพณีบุญเข้ากรรม	๕๕
๓.๒.๒ เดือนยี่ประเพณีบุญคูณลาน (บางท้องถิ่นเรียก“บุญกองข้าว”)	๕๖
๓.๒.๓ เดือนสามประเพณีบุญข้าวจี	๕๗
๓.๒.๔ เดือนสี่ประเพณีบุญพระเวส (บุญมหาชาติ)	๕๘
๓.๒.๕ เดือนห้าประเพณีบุญสงกรานต์	๖๐
๓.๒.๖ เดือนหกประเพณีบุญบั้งไฟ	๖๓
๓.๒.๗ เดือนเจ็ดประเพณีบุญซำฮะ	๖๕
๓.๒.๘ เดือนแปดประเพณีบุญเข้าพรรษา	๖๖
๓.๒.๙ เดือนเก้าประเพณีบุญห่อข้าวประดับดิน	๖๘
๓.๒.๑๐ เดือนสิบประเพณีบุญข้าวสาก	๗๐
๓.๒.๑๑ เดือนสิบเอ็ดประเพณีบุญออกพรรษา	๗๒
๓.๒.๑๒ เดือนสิบสองประเพณีบุญกฐิน	๗๓

๓.๓ คุณค่าของฮีต ๑๒	๗๖
๓.๓.๑ ด้านวัฒนธรรม	๗๖
๓.๓.๒ ด้านสังคม	๗๖
๓.๓.๓ ด้านประเพณี	๗๗
๓.๓.๔ ด้านการดำเนินชีวิต	๗๗
๓.๓.๕ ด้านการอนุรักษ์	๗๘
๓.๔ สรุป	๗๘

บทที่ ๔ การดำเนินชีวิตตามแนวทาง ประเพณี ฮีต ๑๒ ของชาวพุทธลาว	
ในเมืองปากเซ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	๘๐
๔.๑ ความเชื่อในประเพณีฮีต ๑๒ ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต	๘๐
๔.๒ แนวทางการดำเนินชีวิตของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ	๘๓
๔.๓ คุณค่าของประเพณีฮีต ๑๒ ที่มีต่อการดำเนินชีวิตของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ	๘๙
๔.๔ ผลการดำเนินชีวิตตามประเพณีฮีต ๑๒ ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ	๙๖
๔.๕ แนวโน้มในการดำเนินชีวิตตามแนวทางประเพณีฮีต ๑๒	๙๘
๔.๖ สรุป	๑๐๐

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ	๑๐๒
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๐๒
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๐๖
๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย	๑๐๖
๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	๑๐๖
๕.๒.๓ ข้อเสนอแนะในพื้นที่วิจัย	๑๐๖
๕.๒.๔ ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยต่อ	๑๐๖

บรรณานุกรม	๑๐๗
ภาคผนวก	๑๑๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๔๖

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑ แสดงรายชื่อหมู่บ้านภายในเมืองปากเซ

๕๓

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ

แผนภาพที่ ๑ แสดงแผนที่เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก

หน้า

๕๐

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้จากพระไตรปิฎกภาษาบาลี และ ภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ และอรรถกถาภาษาบาลี ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการอ้างอิง โดยจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ ตัวอย่างเช่น ส.ม.(บาลี) ๑๙/๑๖๖๔/๕๒๘ หมายถึง สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวารวคคปาลี (ภาษาบาลี) เล่มที่ ๑๙ ข้อที่ ๑๖๖๔ หน้า ๕๒๘, อัง.ตก. (ไทย). ๒๑/๓๕/๑๑๙. หมายถึง อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต เล่มที่ ๒๑ ข้อที่ ๓๕ หน้า ๑๑๙. เป็นต้น ดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.มहा	(บาลี)	= วินัยปิฎก	มหาวิภังคปาลี	(ภาษาบาลี)
วิ.มहा	(ไทย)	= วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ม.	(ไทย)	= วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.มहा.อ.	(บาลี)	= วินัยปิฎก	สมณฑปาสาทิกา มหาวิภังคอฏฐกถา	(ภาษาบาลี)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.สี.อ.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขันธอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อง.ฉก.ก.อ.	(บาลี)	= สุตตันตปิฎก	นโรธปุรณิ	ฉก.ก.ปาทอฏฐกถา	(ภาษาบาลี)
อง.จตุกก.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.เอกก.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปัญจก.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.สตุตก.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สตุตกนิบาต	(ภาษาไทย)
ส.ส.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ข.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	ขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา.เอกก.อ.	(ไทย)	= ขุททกนิกาย	ชาดกอรรถกถา		(ภาษาไทย)
ขุ.ธ.อ.	(บาลี)	= ขุททกนิกาย	ธมฺปทอฏฐกถา		(ภาษาบาลี)
ขุ.ธ.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.ป.	(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ปฏิสัมภิตามรรค	(ภาษาไทย)
ขุ.เถร.อ.	(บาลี)	= สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	เถรคาถา	(ภาษาบาลี)